

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. FULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsiooni juhataja J. Janusson

Sektsiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsiooni juhataja J. Kurkus

Sektsiooni nõukogu esimees Prof. P. Kõpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 2

Tallinn, 15. jaanuaril 1935

Nr. 2

SISU:

CONTENTS:

Lhk.

Page

PÕLLUMAJANDUS.

Külviheinaseemnete turg ja tarvitus. 4. Ratt . . . 26

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS.

Väliskaubanduse üldtulemusi 1934. a. 20

✓ Tõsaja normaalsemaks muutumine 1934. a. 30

Laevasõit Tallinna sadmas 1.—12. jaan. k. a. 31

Eesti-Poola Kaubanduskoda 32

RAHANDUS.

Riigi tulude laekumine 1934/35. eelarveaastal 32

Pikalaenu Panga 1935. a. eelarve 33

Riigi Põlevkivitööstuse 1935. a. eelarve 34

Riigi Turbatööstuse 1935. a. tulude-kulude eelarve 34

Tähtsamad hinnad ja noteeringud 35

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.

Võiturg 36

Põllumajandussaaduste väljavedu 36

Peekoniturg 37

Tapaloomade- ja lihaturg 37

Kanamunaturg 38

Teraviljaturg 38

Linaturg 39

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.

Saksa uus Krediidiseadus. O. Enkelberg 39

Automaat kangasteljed 40

Läti võimütügi uus korraldus 42

Tselluloosi valmistamise katsed kanepikõrrest, õi-

gedest ja maisist Itaalias 42

Saksa uusi kaubanduslepinguid 42

Eesti Panga bilanss 43

KAUBAMÄRKIDE JA ERIALADE JUHT 43

VALISFIRMADE ESINDUSTE JUHT 44

AGRICULTURE.

Hayseed Market and Consumption 26

INDUSTRY AND TRADE.

General Results of Foreign Trade in 1934 20

Back to Normal Working Hours in Industry 30

Shipping, Tallinn Harbour January 1—12, 1935 31

Estonian-Polish Chamber of Commerce 32

FINANCES.

State Revenue for Budgetary Year 1934/35 32

National Mortgage Bank of Estonia. Budget for 1935 33

State Oil Shale Industry Budget for 1935 34

State Peat Industry. Budget for 1935 34

Prices and Quotations 35

AGRICULTURAL MARKETS.

Butter Market 36

Exports of Agricultural Products 36

Bacon Market 37

Cattle and Meat Market 37

Egg Market 38

Grain Market 38

Flax Market 39

FOREIGN COUNTRIES.

Germany's New Credit Law 39

Automatic Looms 40

New Regulations of Butter Sales in Latvia 42

Attempts to Manufacture Cellulose from Hemp-

stems, Straw and Maize in Italy 42

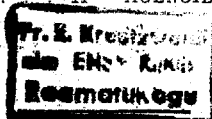
Germany's New Commercial Treaties 42

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Statement of

Accounts 43

TRADE MARKS AND SPECIALITIES 43

AGENCIES OF FOREIGN FIRMS 44

PÖLLUMAJANDUS

KÜLVIHEINASEEMNETE TURG JA TARVITUS.

HAYSEED MARKET AND CONSUMPTION.

A. Ratt.

Üldtendents. Maailma majandusliku olu-
General korra paranedes 1933. a., mis
Tendency. avaldus hindade osalises tõu-
sus, eriti põllumajandussaadustel, omab ka
seemneturg samad sümptoomid. Eriti mõjub
selleks kaasa 1934. a. seemnesaakide ebaõn-
nestumine paljudes seemnekasvatuse rajoo-
nides. Nii ebaõnnestusid püsiva põua tõttu
seemnesaagid P.-Am. Ühendriiges täielikult.
Sealseid kõrsheinte kogusaake hinnatakse
poole madalamaiks normaalsaakidest. Ka
Taani seemnesaake hinnatakse alla keskmist.
Niisama tähtsama Euroopa importija —
Saksa seemnesaagid olid kohati ja mõnedel
seemnetel halvad. Arvestades seejuures ül-
dise majandusliku olukorra paranemisega,
mis on toonud teatavat elavnemist mõnedes
maades ja sellega, et üksikud riigid enda-
varustuse sihiga on tunduvalt suurendanud
mõnede seemnete tarvet, mis, kuigi ajutine
nähtus, mõjub seemnehindadele tõstvalt. Nii
on tänavu Kesk-Euroopas, peamiselt Saksas,
õige kõrges hinnas kõrsheinaseemned ning
neile on väga elav nõudmine, mis isegi meie
ärisid on meelitanud müüma sinna oma üle-
jääke. Ning nõudmised ületavad pakkumisi.

Üldiselt näitavad kõige kindlamat hinna-
tõusu kõrsheinte seemned, nagu näha järg-
mistest Berliini noteeringutest viimastel aas-
tatel novembri keskmiselt, kui 1928. a. no-
vembri hinnad võtta 100:

	1928	1932	1933	1934
Punane ristik	100	65	90	87
Rootsi ristik	100	50	50	80
Valge ristik	100	90	60	70
Lutsern	100	80	80	80
Timut	100	65	90	185
Päris aruhein	100	30	60	90
Kerahein	100	35	50	105
Aasnurmik	100	40	50	80
Inglise raihein	100	55	140	150
Kastehein	100	50	70	100

Nagu toodud tabelist näha, püsivad ris-
tikute seemnehinnad üldiselt läinud aasta ta-
semel. Ainult rootsi ristikuseemne hinnad

on tunduvalt tõusnud, mida tuleb seletada
peamiselt Ameerika seemnesaakide ebaõn-
nestumisega, sest Ameerika on tähtsaim
rootsi ristiku eksportmaa. Õige tugevasti
on tõusnud timuti- ja keraheinaseemne hin-
nad — kuni 100% võrreldes mullustega. Tei-
sed kõrsheinaseemned vähem. Ka juurvilja-
seemnete hinnad on tõusnud võrreldes läinud
aastaga.

Ristikute seemned. Punaseristiku seemnesaa-
Clover seeds. gid olid tänavu üldiselt
rahuldavad tähtsamates
eksportmaades. Prantsuse saagid olid küll
paremad mullustest, kuid arvatakse siiski, et
palju sealt ekspordiks ei jatku, sest läinud
aasta väike saak lõpetas kõik tagavarad.
Rumeenia, Ungari, Tšehhoslovakkia ja Jugo-
slaavia saake hinnatakse keskmisteks, nii-
sama Poola, Itaalia, Läti ja Leedu, kuigi
viimaste saagid on halvemad läinud aasta
saakidest. Tähtsamais importmais olid
seemnesaagid: Saksas üldiselt rahuldavad,
paremad lõunas, kuna läänes keskmised.
Skandinaavias osutusid saagid alla keskmise.

Üldiselt jäävad tänavusel hooajal punase-
ristiku seemnega varustajaiks maailmaturul
eeskätt Rumeenia ja Ungari, kus arvatakse
olevat ka rohkesti vanu tagavarasid. Poola,
Leedu ja Läti pakkumised jäävad tänavu
arvatavasti taha läinud aastast, kuigi nende
riikide seemned ilmusid juba varakult turule
ja oma madalate hindadega sünnitavad suurt
konkurentsi, eriti põhja maades. Isegi Un-
gariga võistleb nende maade seeme hinnas.
Novembri hinnad, mis seni püsinud, olid
Kesk-Euroopas üldiselt läinud aasta tasemel,
kohati alla. Nii Berliini noteeringuil 60—
70 RM pro 50 kg, s.o. 1,7—2,00 kr. kg.
Tunduvalt kõrgemad olid hinnad aga Rootsis
kohalikul hiliseil punasel; seal maksus 100 kg
240—250 R. kr., s.o. 2,2—2,3 kr. kg. Läti
punaseristiku seeme maksus tänavu 1,5—
1,7 kr. kg.

Siseturul ei ole seemnehinnad, nagu ikka,

veel kujunenud, sest müüki äridest praegu mingisugust ei ole. Kokkuostul maksetakse põllumeestele kilost 1,2—1,6 kr., umbes 90% puhtuse juures.

Rootsi ristik on tänavu ainuke ristikutest, mille seemnehind juba praegu ületab tunduvalt läinudaastase ning millele ka edaspidiseks ei ole näha langust. Hinnatõusu peamiseks põhjustajaks on halvad saagid Ameerikas ja Rootsis. Kuigi Balti riikide seemnesaagid olid paremad, ei suuda nende ülejäägid katta esimeste puudujääke ning selle tõttu rootsi ristiku seemnehinnad näitavad juba juunist peale tunduvat tõusutendentsi. Langedes 1928. aasta maksimumhindadelt 1930. a. 50% võrra, jäid nad püsima viimastel aastatel peagu ühele ja samale tasemele, näidates üksikutel aastatel õige väikesi kõikumisi. 1933. a. kevadel saavutatud miinimumseis ei muutunud ka 1934. a. kevadeks, kuigi loodeti hindade paranemist. Alles uute saakide selgumisega juunis hakkasid hinnad tõusma ja moodustavad praegu 85% 1928. a. maksimumhindadest. Läänud aastaga võrreldes ületavad tänavused hinnad mulluseid 90% võrra. Kui läinud aasta novembris rootsi ristiku seemne Kesk-Euroopas maksus 48—55 RM 50 kg, siis tänavu maksub ta 92—105 RM 50 kg, s. o. 2,6—3,0 kr. kg. Rootsis maksub rootsi ristiku seemne 300 Rkr. 100 kg, s. o. 2,8 kr. kg. Kõige odavam on Leedu seemne, nimelt pakutakse Leedust 96 guldnaga 100 kg, s. o. 2,4 kr. kg.

Valgeristiku suhtes valitseb seni seemneturul huvipuudus ning pakkumised ületavad nõudmisi. Eriti rohkesti on pakkumisi Balti riikidest, kuid arvestades selle seemne nõrgema kvaliteediga on nõudmisi vähe. Nõutakse peamiselt Rootsi Morsõ kõrgekvaliteedilist seemet. Hinnad seni ületavad vähe läinud aasta hindu. Kesk-Euroopa hinnad on praegu 1,5—1,9 kr. kg. Kui läinud aastal valgeristikuseemne hinnad olid odavamad üksi punaseristiku hindadest, püsides peagu ühel tasemel rootsi ristikuga, siis on tänavu valgeristiku seemne maailmaturul kõige odavam ristikutest, mida tuleb lugeda erakorraliseks nähtuseks, sest tavaliselt on valgeristiku seemne hinnas ikka ületanud teisi.

Lutserni seemnesaagid olid tänavu üldiselt rahuldavad kuni head. Kaunis häid saake saadi Prantsuses — Provenceis — ja Itaalias. Vähe halvemad olid Ungaris, mille tõttu ka sealne seeme on kõige kallim. Kesk-Euroopas maksus lutserni seeme Berliini noteeringuil novembris 65—85 RM 50 kg, s. o. 1,9—2,5 kr. kg. Hinnad üldiselt on seni näidanud tõusu. Ungari lutserni maksub 2,40—2,60 kr. kg.

Kõrsheinte seemned Läänud aasta sügisel toimunud hindade tõus kõrsheinte seemneturul jätkub ka tänavu, üksikute liikide juures õige tunduvalt.

Hindade tõusu põhjustajaks tuleb lugeda peamiselt seemnesaakide ebaõnnestumist eeskätt P.-Am. Ühendriiges, mille tõttu ka nende seemnete hinnad, mille toodangus Ameerikal mõõduandev osa, on tõusnud kuni 100%, võrreldes läinud aasta hindadega. Et ka Skandinaavia, Rootsi ja Taani seemnesaagid olid kohati halvad ja häid saake saadi Euroopas vaid Inglises, siis osutusid tänavused kõrsheinte seemnete turuvabad tagavarad kaunis piiratuiks. Kui siia juurde arvata Euroopa suurima tarvitaja — Saksa samuti halvad omasaagid ja Saksa suurenev nõue kõrsheinaseemnete järele intensiivse rohumaade propaganda tõttu, siis on mõistetav see elavus, mis valitseb kõrsheinte seemnete turul juba möödunud hilissuvest saadik.

Üldiselt ületavad tänavused hinnad keskmiselt läinud aasta hindu: timutil — 100%, keraheljal ja aasnurmikul — 80—90%, aasrebasesabal — 60—70%, pärisaruheinal ja kasteheinal — 40—50% ja inglise raiheinal — 10—20%.

Timuti seemnesaagid olid tänavu tähtsamais timuti eksportmaades, nagu Ameerikas ja Rootsis, väga halvad. Ameerikas kardetakse isegi sisseveo tarvidust. Rootsis ekspordi takistamiseks on teostatud isegi definiitivne ekspordikeeld. Sama keeld on teostatud Saksas kõigi ristiku- ja timutiseemnete kohta. Enamvähem rahuldavaid seemnesaake saadi Poolas ja Balti riikides. Timutiseemne hinnad näitavad püsivat tõusu; Kesk-Euroopas maksub praegu timutiseemne 1,4—1,8 kr. kg. Soomes maksub 1,2 kr. kg. Si-

seturul maksavad kokkuostjad talupidajale seni 0,50—0,80 kr. kg, umbes 90% puhtuse juures. Võrdlemisi madala hinna tõttu ollakse pakkumistega seepärast tagasihoidlik, sest timuti seemnesaagid läinud aastal olid kohati alla keskmise ning edaspidiseks ei ole karta hindade langust.

Nagu timuti, nii ka pärisaruheina seemnetagavarad osutuvad Ameerika halva saagi tõttu tänavu väheseiks ja arvatakse, et võib isegi tulla maailmaturul kaubast puudus. Taanis oli seemnepind küll vähe suurem 1933. a. pinnast, kuid et vanad tagavarad kõik läbi ja seemnesaagid osutusid alla keskmise, siis kujunes tänavune turuvaba seemnekogus veel väiksemaks 1933. a. Rootsi seemnesaagid olid ka halvad ja seal arvestatakse impordi vajadusega. Pärisaruheina seemne hinnad seni väga palju ei ole tõusnud, kuid edaspidiseks oodatakse veel tõusu. Praegu maksub pärisaruheina seeme Kesk-Euroopas 78—86 RM 50 kg, s. o. 2,2—2,4 kr. kg.

Keraheina seemnesaagid Taanis olid tänavu alla keskmise. Et rohkesti oli 1933. a. tagavarasid, siis loodetakse nõudmisi rahuldada. Hinnad, mis varasligisel õige järsku tõusid, on viimasel ajal jäänud püsima. Rootsi keraheina seemnesaagid olid halvad, niisama ka Saksa, mistõttu sealsed hinnad praegu ületavad eelmise aasta hindu ligi 100%. Üldiselt on keraheinaseemne hinnad tänavu kõrgemad mullustest 50—70%. Praegu maksub keraheinaseeme Kesk-Euroopas 1,4 kr. kg, Rootsis keskmiselt 1,5 kr. kg.

Võrdselt keraheinale on hinnas tõusnud ka aasnurmiku seeme. Hinnatõusu on põhjustanud eeskätt P.-Am. Ühendriige halvad seemnesaagid. Praegu maksub aasnurmiku seeme Berliini noteeringuil 118—125 RM 50 kg, s. o. umbes 3,3—3,6 kr. kg, mis on õige lähedane maksimaalsetele 1930. a. hindadele, mil kg maksus 3,6—4 kr.

Kõige vähem on kõrsheinaseemnetest hinnas tõusnud raiheinte seemned heade seemnesaakide tõttu Inglises. Pealegi on Inglises rohkesti vanu tagavarasid. Taanis olevat vanad tagavarad läbi ja ka 1934. a. ülejääk suuremalt osalt juba eksporditud. Inglise raiheinaseemne hinnad ületavad il-

diselt mulluseid 10—12%. Kesk-Euroopa Berliini noteeringul maksusid:

Ingl. raihein 43—52 RM 50 kg, s. o. 1,2—1,5 kr. kg, ületades 1933. a. 10—20%. Kas-tehein 86—92 RM 50 kg, s. o. 2,2—2,7 kr. kg, ületades 1933. a. 35—45%. Aasrebasesaba 100—110 RM 50 kg, s. o. 2,8—3,2 kr. kg, ületades 1933. a. 60—70%.

Seemnete tarvitusest tänavu.

1935 Hayseed
Consumption.

Viimaste aastate omavarustuse suund, mis toonud tunduvat muutust meie põllutulundussaaduste väliskaubandusse, avaldub ka seemnekaubanduses. Ühes oma seemnekasvatuse laiendamisega on järjekindlalt vähenenud tarve välisseemnete järele. Mõnede seemnete kasvatuses on juba jõutud üle siseturu tarbe, kuid nagu tänavu selgub, see kasvatus oleks võinud olla ka suurem. Tänavune järsk kõrsheinaseemnete hinnatõus maailmaturul ja elav nõudmine nende järgi Kesk-Euroopas annaks meile soodsaid võimalusi oma tagavarade mahutamiseks välisturgudele, kuid meil on kaupa selleks veel vähe. Juba aastaid on meil räägitud kõrsheinaseemnete kasvatuse võimalustest ja tarbest, kuid siseturu võrdlemisi rahuldavad hinnad ei meelitanud kasvatajaid tootma üle siseturu tarbe, sest maailmaturu hinnad olid tunduvalt madalamad. Seemnekasvatuse ulatus reguleeriti siseturu nõude kohaselt. Seepärast ekspordivõimaluste avanedes ei jatku meil nüüd kuigi palju väljaveoks, kuigi seda mõnel aastal sooviti. Ning kui möödunud aastal siiski umbes 8615 kg kõrsheinaseemet välja on viidud, siis arvestades meie rohumaade asutamise ja uudismaade ülesharimise propaganda, mis peaks tooma enesega kaasa elavama nõudmise kõrsheinaseemnete järgi, ei saa pidada seda soovitavaks seemneostja seisukohalt, sest oma seemnetagavarad kipuvad jääma väikseks, mis võib tekitada asjatut hinnatõusu.

Timutiseemne omasaak näib olevat väiksem mullusest, sest seemnesaagid olid halvad. Et läinud hooajast vanu tagavarasid peagu ei ole, siis tuleb meil timutiseemne juures veel ikkagi arvestada vähese sisseveoga. Ekspordi tõttu on ka pärisaruheina-

seemne tagavarad enam väiksed kui suured. Keraheina, aasurmiku ja inglise raiheina seemet tuleb aga arvatavasti vedada sisse, sest oma seemnest ei jatku. Igatahes kokku ei võiks meie kõrsheinaseemnete sissevedu siiski tõusta tänavu üle 200 kv, sest seemnehinnad on kõrged ja oma seemnekasvatust on iga aastaga vähe laienenud.

Punaseristiku seemnetarve, arvestades omasaagi ja sisseveoga, näitab pidevat langust. Seda võib seletada sellega, et põllupidajad on üheaastaselt põlluheinakasvatusest läinud üle mitmeaastasele. Vähenenud on viimastel aastatel sissevedu. Läinud aasta hooajaks veeti meile küll sisse umbes 1000 kv punaseristiku seemet, kuid suurem osa sellest jäi ladudesse. Tänavune oma seemnesaak näib olevat mitte väiksem mullusest. Arvestades seemne pakkumistega peaks saak kohati olema koguni parem mul-

lusest. Kvaliteedilt on seemne hea ja meeldiva värvinguga. Et läinud aastast meil umbes 70.000 kg vanu tagavarasid, siis eeloleval hooajal loodetakse tulevat läbi oma tagavaradega sisseveota. Arvestatakse koguni ülejääkidega, mille tõttu vanu, möödunud aastal sisseveetud, tagavaru soovitatakse vedada välja.

Rootsi ristiku seemet oleme seni alati vähesel määral importinud ja peame seda ka tänavu. Kuid arvatavasti see import ei kujune kuigi suureks ja piirdub mõnetuhande kiloga. Juurviljaseemnetest tuleb meil tänavu vedada sisse lisaks oma seemnele ja vanadele tagavaradele, nagu varemgi, naeri ja porgandi seemneid niisama vähesel määral mitmesuguseid köögiviljaseemneid, mida meil üldse ei ole võimalik kasvatada, või mille omakasvatust ei kata siseturu tarvet.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUSE ÜLDTULEMUSI 1934. a. GENERAL RESULTS OF FOREIGN TRADE IN 1934.

Väliskaubanduse arengu seisukohalt oli möödunud aasta üks soodsamaid. Kogu läbikäik oli 122,4 milj. kr. (806,9 tuh. tonni) eelmise aasta 84,6 milj. kr. (541,2 tuh. tonni) vastu. Välja veeti kaupu 69,1 milj. kr. väärtuses eelmise aasta 45,6 milj. kr. vastu. Sisse veeti kaupu 55,3 milj. kr. väärtuses, eelmisel aastal 39,0 milj. kr. eest.

suure ülekaaluga väliskaubanduse bilanssi varemmail aastail pole olnud. Väärtuse järele eelmise aastaga võrreldes on väljaveo tõusnud 51,5%, sissevedu 41,8%. Väljaveo ülekaal on üle kahe korra suurem kui eelmisel aastal.

Kuna rahakursi vahe 1933. ja 1934. aastate üldsummalist võrdlust takistab, siis anname siin võrdluse poolaastate järgi.

Väliskaubanduse läbikäik 1934. a.
Turnover of Foreign Trade.

	milj. kr.		1934 a. % -des	
	1934	1933	1934=100	1933=100
Sissevedu . . .	55,3	39,0	141,8	149,0
Väljaveo . . .	69,1	45,6	151,5	162,2
Läbikäik . . .	124,4	84,6	147,0	158,5
Väljaveo ülekaal	13,8	6,6	5,7	
	1000 tn.			
Sissevedu . . .	285,3	219,2	130,2	122,5
Väljaveo . . .	521,6	322,0	162,0	208,1
Läbikäik . . .	806,9	541,2	149,1	166,9

Väliskaubanduse 1934. a. bilanss andis väljaveo ülekaalu 13,8 milj. kr. ulatuses. Nii

Väljaveo (milj. kr.)
Exports (Million Kr.)

	1934	1933	Suurenemine % -des Increase in % 1933=100
I poolaasta	27,2	15,0	+81,3
II "	41,9	30,6	+36,9
Kokku	69,1	45,6	+51,5

Väljaveo möödunud aasta teisel poolel, mil rahakursi vahe 1933. a. vastava ajavahe- mikuga vähem segav, on eelmisest aastast suurem 36,9%. Ka esimesel poolaastal võrd-

seis rahadhikuis annab väljavedu ligi 30%-lise suurenemise. Ainete rühmade järele on väljaveo tõus tunduvalt lahkuminev. Toit- ja maitseainete väljavedu väärtuse järele suurenes vaid 16,8%. Kõige enam tõusis toor- ja poolvalmissaaduste väljavedu — 74,1% ning ligikaudu samal määral ka tööstuslike valmiskaupade väljavedu — 70,1%. Toor- ja poolvalmiskaupade osatähtsus tõusis peamiselt metsasaaduste ekspordi arvel 40%-le kogu väljaveost. Eelmisel aastal andis see rühm 35% väljaveost, varemalt aastail 25—26%. Samuti näitab valmiskaupade väljavedu osatähtsusest tunduvalt tõusu, mis eelmisel aastail läks võrdlemisi suures ulatuses tagasi. Koguse järele üldsummas väljavedu on tõusnud 1927—31. a. keskmisele tasemele ning vahe väärtuse järele on põhjustatud hindade madalusest.

Sissevedu andis möödunud aasta esimesel poolel väljaveoga enamvähem ühtlase tõusu, kuid teisel poolaastal oli sisseveo tõus palju piiratum.

Sissevedu (milj. kr.)
Imports (Million Kr.)

	1934	1933	Suurenemine % -des Increase in % (1933=100)
I poolaasta	25,0	13,7	+82,5
II "	30,3	25,3	+19,3
Kokku	55,3	39,0	+41,8

Aasta esimeste poolte võrdlusel umbes kakskolmandikku tõusust on põhjustatud rahakursi vahet. Aasta teisel poolel aga on sissevedu suurenenud eelmise aastaga võrreldes 19,8% väljaveo 36,9%-lise tõusu vastu.

Väliskaubanduse läbikäik ainete rühmade järgi 1934. a. (milj. kr.)

Turnover of Foreign Trade According to Groups of Merchandise.

	Sissevedu				
	1934	1933	1932	1931	1930
I. Elusloomad	0,03	0,01	0,02	0,005	0,03
II. Toit- ja maitseained, joogid	5,4	4,3	4,4	10,2	23,2
III. Toor- ja poolvalmissaadused	19,4	13,1	10,7	17,5	28,2
IV. Valmissaadused	30,4	21,5	21,6	33,3	46,8
V. Kallismetallid ja -kivid	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2
Kokku	55,3	39,0	36,9	61,2	98,4
	Väljavedu				
I. Elusloomad	1,2	0,1	0,01	1,0	0,3
II. Toit- ja maitseained, joogid	22,2	19,0	22,1	34,3	38,6
III. Toor- ja poolvalmissaadused	27,5	15,8	11,1	18,9	23,7
IV. Valmissaadused	13,2	10,7	9,4	16,8	33,8
V. Kallismetallid ja -kivid	—	0,003	0,005	0,1	0,02
Kokku	69,1	45,6	42,6	71,1	96,4

Osasuuruselt on läinud tagasi toit- ja maitseainete sissevedu. 1930. a. andis see rühm sisseveost 23,6%, 1933. a. 11,0%, 1934. a. 9,7%. Tõusnud on kõige enam toor- ja poolvalmissaaduste osatähtsus sisseveos ning see on sündinud järjekindlalt viimase kolme aasta kestel. Osasuuruselt enamvähem võrdne on valmissaaduste sissevedu.

Kogu väljaveost möödunud aastal saadi eelmisest aastast enam 23,5 milj. kr., ning sisseveoks läks enam 16,3 milj. kr. See näitab, et rahvamajanduse läbikäigu elavne- misel möödunud aastal väliskaubandusel oli mõõduandev tähtsus.

TÖÖAJA NORMAALSEMAKS MUUTUMINE TÖÖSTUSES.

BACK TO NORMAL WORKING HOURS IN INDUSTRY.

Tööaja normiks loetakse 8 tundi päevas ehk 48 tundi nädalas. Tegelikult aga tööaja mõttes tööliste töörakendus ei ole vastanud sellele normile. Kriisieelsetel aastail tööaeg ületas tunduvalt selle normi, kriisiaastail aga — ja veel praegugi — tööliste tööaeg ei küü- ni selle normini. Aastail 1923—28 tööliste keskmine tööpäeva pikkus oli suurtööstuse ettevõtetes ümmarguselt 8,4 tundi. Ühtlasi

ei olnud sel ajal töönädala kärpimise vajadust, mistõttu töötati normaalselt 6 päeva nädalas. 1930—31. a. tööpäev oli vaid veidi üle 8 tunni ja 1932. a. langes alla 8 tunni, kusjuures ületunde tehti vaid umbes 1% kriisieelse 6—8% vastu. Üldjoontes sama on töö- päeva pikkuse liikumine ka kesktööstuse et- tevõtetes.

Ühes kriisi raskustega tööstuses ei lühen-

datud üksnes tööpäeva, vaid lühendati ka töönädalat, et hoiduda suuremast tööliste valdamisest. Nii 1931. a. novembris juba, mis aja kohta on tehtud vastav kokkuvõte, 8,3% suurtööstuse tööliste arvust töötas vaid 100—125 tundi kuus normaalse 200 tunni vastu, ca 5% töömistest töötas vaid 126—175 tundi ja 14,6% 176—194 t. 1932. a. juunis töönädala lühendamine omas umbes sama ulatuse, mille juures töönädala lühendamise tõttu töölistel läks tööajast ja teenistusest kaotsi 6,6%. Umbes aasta hiljem — 1933. a. novembris — ühes majandusliku konjunktuuri parandamisega töönädala lühendamise tõttu kaotsiminev tööaeg ei ületanud palju 4%.

Viimased sellekohased andmed näitavad, et kuigi olukord ei ole veel suutnud kujuneda täiesti normaalseks, on ta siiski tunduvalt lahendam, kui see oli kriisi raskemal aastal ja isegi kergem võrreldes 1933. a., mil oli juba tunda paranemist. 1934. a. novembri kokkuvõtte järgi läks töönädala lühendamise tõttu töölistel suurtööstuses kaotsi vaid 2,8% tööajast.

Üksikuist tööstusharudest esines suurima töönädala lühendamisega 1. a. novembris kehakatte- ja pudukaupade tööstus, kus see tõttu tööajast läks kaotsi ca 10%. Ses rühmas üks suuremaid saapavabrikuid töötas

töö vähesuse tõttu kärbitud tööpäevade arvuga ja pealegi vaid 6 tundi päevas. Peale selle ei leidnud töölisel täit rakendust ühes suuremas kindavabrikus. Töönädala lühendamise ulatuse poolest teisel kohal on murdude ja kaevanduste rühm, kus tööd takistas Narva-Kiviõli kõrgepingeliini vigastus. Osalt sel põhjusel põlevkivitoodang langes 1. a. novembris, võrreldes eelmise kuuga, ca 10 tuh. tonni ehk 20% võrra. Suuremas ulatuses kärbiti 1. a. novembris töönädalat veel puutööstuse rühmas, kus saeveskid töövähesuse tõttu ei suutnud töölistele anda täit töörakendust ja uue tööhoocaja eel tegid kohati masinate remonti. Tööaja kaotsimineku oli ses rühmas veidi üle 5%. Toit- ja maitseainete ning jookide rühmas töö vähesuse tõttu töötasid lühendatud tööajaga mõned tubaka- ja kompektivabrikud. Suuremad vabrikud ses rühmas töötasid täie töökoormisega. Teistes tööstusharudes seisukord oli 1. a. novembris töörakenduse mõttes võrdlemisi rahuldav, kuna töönädala lühendamise tõttu kaotsiläänud tööaeg ei ületanud neis harudes 2%. Märkimist vajab asjaolu, et isegi tekstiiltööstus, kus kriisiaastail töönädala kärpimine olnud pikemat aega suurima ulatusega, 1. a. novembris, peale väiksema tähtsusega erandite, töötas vaid 2,2% tööaja kaotusega.

LAEVASÖIT TALLINNA SADAMAS 1.—12. JAAN. K. A.

SHIPPING, TALLINN HARBOUR JANUARY 1—12, 1935.

Talvekuudel ja peale pühi on harilikult laevade liikumine Tallinna sadamas märksa väiksem, mis tingitud jääoludest. Sama nähtus kordub ka tänavu, olgugi et seni laevatee Eesti vetes püsib jäävaba.

1—12. jaan. k. a. moodustasid laevade liikumisest Tallinna sadamas suurema osa liinilaevad ja eelmisel aastal sissetulnud, kuid käesoleval kuul laadungiga väljunud tramp-laevad.

Liinilaevadest tulid Tallinna ja läksid siit 1—12. jaan.:

1) Saksa-Eesti-Soome vahel liikuvad laevad: Nürnberg, Alk, Lorenz, L. M. Russ, Nordland ja Vellamo, mis peamiselt viisid meilt kaupu Saksa.

2) Eesti-Soome vahel ühendustpidavad

laevad Viola ja Ebba Munk tuues ja viies meilt reisijaid ja ühtlasi viies meilt kaupu Soome.

3) Eesti-Inglise vahel liikuvad laevad Baltara ja Baltrader. Baltara tõi meile segakaupa, viis aga välja rohkem, ka segakaupa ja veel metsamaterjali. Baltrader tõi meile hoopis vähe kaupa ja pole veel väljunud.

Liinilaevadest oleks veel nimetada a/l. Cieszyn, mis tuli ja läks Antwerpeni, peamiselt viies meilt kaupu sinna ja a/l. Sven, mis tuli ja läks Göteborgi viies meilt kaupu.

Peale liinilaevade läksid Tallinnast välja 1—12. jaan. Inglise metsamaterjaliga a/l.: Olga, Caston Miccard, Begonia, Kalev ja tselluloosiga Neva. Hollandi metsamaterjaliga a/l. Grana ja Prantsusse

tselluloosiga a/l. Sigrid. Nimetatud laevad tulid enamikus sisse eelmisel aastal ja paar laeva tänavu tühjalt.

Viimastel päevadel (8—10. skp.) tulid sisse eesti laevad Eos, Jupiter, Elna, Regina ja Saksa laev Pickhuben tuues

kaasa kivisütt Poolast, superfosfaati Rootsist, kriiti Taanist ja segakaupa Hamburgist. Neist pole ükski veel väljunud.

Peale eeltoodu tuli laevu Tallinna sadamasse veel talvekorterisse, remonti ning käisid sees suuremad laevad moona võtmas.

EESTI-POOLA KAUBANDUSKODA.

ESTONIAN-POLISH CHAMBER OF COMMERCE.

Koja asutamine. Eesti-Poola kaubandussuhete korraldamatus ja sellega kaasaskäiv kaubabilansi passiivsus Poolaga tekitasid möödunud aasta lõpul meie majandustegelaste ringkonnis soovi luua organisatsioon, mis hõlbustaks kaubandust Poolaga.

Grupp meie juhtivaid majandustegelasi, teiste hulgas Poola aukonsul A. Merits, J. Puhk ja J. Taklaja, ühenduses Poola Saatkonnaga, algatasid möödunud aasta oktoobrikuu lõpul koosoleku, kus pandi alus Eesti-Poola Kaubanduskodale, ning selle Koja põhikiri kinnitati juba novembris.

Koja ülesanne. Koja ülesandeks on Eesti-Poola majanduslike suhete igakülgne elustamine. Selle teostamiseks Koda tuleb vastu eraisikute sellekohaseile algatusile, püüab olla abiks ametasutusile majandussuhete korraldamisel Poolaga, annab informatsiooni Eesti-Poola majandusellu puutuvais asjus ning on ühenduses kaubandus-, tööstus- ja finantsettevõtteiga Eestis ja Poo-

las, nende hulgas ka Balti-Skandinaavia Kaubanduskoja Eesti Sektsiooniga Varssavis.

Koja organisatsioon. Eesti-Poola Kaubanduskoda on oma organisatsioonilt ühing, mille liikmeks võivad olla Eesti-Poola majandussuheteist huvitatud isikud; Koja tegevust juhib üldkoosoleku poolt valitud juhatus, kes võtab vastu ka uusi liikmeid.

Käesoleval ajal liikmete arv ulatub üle kahekümne.

Koja Juhatus. Koja praegune juhatus on järgmine:

Esimees: A. Merits, Poola Aukonsul ja A/S „Eesti Kiviõli“ direktor; esimehe asetäitjad: P. Camessasca, Kreenholmi Puuvillasaaduste vabriku direktor ja J. Taklaja, „Päevalehe“ toimetaja. Ametita juhatuliikmed: J. Puhk, „J. Puhk & Pd.“ direktor ja A. Matto, Krediidpanga direktor.

Koja juhatuse ja sekretariaadi asukoht on Tallinnas, Jaani 6.

RAHANDUS

RIIGI TULUDE LAEKUMINE 1934/35. EELARVEAASTAL.

STATE REVENUE FOR BUDGETARY YEAR 1934/35.

Majandusministeeriumi kokkuvõtete järele laekus 1934/35. eelarveaasta esimese üheksakuu jooksul (aprill—detsember) riigi tulused 53,8 milj. kr. eelmise aasta sama aja 46,86 milj. kr. vastu, seega k. a. enamlaekumine 6,44 milj. kr. ehk 13,7%.

Toodud tabelist nähtub, et käesoleval eelarveaastal on tulude enamlaekumine, võrreldes eelmise aastaga, eriti silmapaistev aasta

esimesel ja teisel veerandil, märksa väiksem aga kolmandal veerandil kokkuvõttes nimelt: I veerandil 19,0%, II — 16,4% ja III — 6,7%. Enamlaekumise tagasimine eelarveaasta kolmandal veerandil ei ole tingitud mitte sellest, nagu oleks siin tulude laekumine halvem kui esimesel ja teisel veerandil, vaid võrdluses annab sellise tulemuse tulude väike laekumine möödunud eelarveaasta esimesel

viiel kuul ja sellepärast paistab käesoleva aasta vastavate kuude laekumine eriti soodsana.

Tulude laekumine üksikutel kuudel oli:

Revenue by Months.

	Laekunud 1000 kr.		1934/35 laekunud rohkem	
	1934/35	1933/34	1000 kr.	%
Aprill	5.587	4.081	906	19,3
Mai	5.771	4.705	1.066	22,6
Juuni	5.982	5.191	791	15,2
Juuli	6.561	5.285	1.276	24,1
August	5.914	5.102	812	15,9
September	5.578	5.116	462	9,0
Oktoober	5.589	5.376	213	4,0
November	5.932	5.540	392	7,1
Detsember	6.390	5.897	523	8,9
Kokku	53.303	46.863	6.440	13,7

Kolmveerandaasta enamlaekumise 6,44 miljon kr. ulatuses moodustab peamiselt tolli, piiritusmonopoli, raudteede, riigi ettevõtete, sadamate ja ladude ning posti-telegraafi-telefoni tulude tõus. Muudes tululiikides ei ole muudatused kuigi suured.

Enamlaekumist tululiikide järgi tähtsuse järjekorras näitab järgmine tabel:

	Laekunud 1000 kr.		1934/35 rohkem	
	11. IV — 31. XII 1934/35	1933/34	1000 kr.	%
Raudteed	9.595	8.093	1.562	19,4
Piiritusmonopol	9.044	7.544	1.500	19,9
Tollid	11.669	10.274	1.395	13,6
Riigi ettevõtted	1.198	610	588	96,0
Sadamad ja laod	1.105	045	460	71,0
Post-telegr.-telef.	3.498	3.038	460	15,1
Muud tulud	17.194	16.719	475	2,8
Kokku	53.303	46.863	6.440	13,7

Muude tulude all näidatud tululiikidest aktsiisitulud kujunesid võrdseks eelmise aastaga, tempelmaks ja lõivud andsid rohkem

2,6% (73.000 kr.) ja ärimaks — rohkem kr. 120.000 ehk 7%.

Detsembri enamlaekumine kr. 521.000 suuruses (8,9%) tuleb panna peamiselt järgmiste tululiikide arvele: tollid andsid enam kr. 103.000 ehk 9,2%, piiritusmonopol — enam kr. 134.000 ehk 13,3%, raudteed — enam kr. 115.000 ehk 14,9%, tempelmaks ja lõivud — enam 4,3%, aktsiisid — enam 3,3%, post — enam 1,7% ja kõik muud tulud kokku — enam kr. 135.000 ehk 7,6%.

Riigi tulude laekumise kohta käesoleva eelarveaasta viimasel veerandil võib ennustada järgmist:

1933/34. a. viimasel veerandil laekus riigi tulusid kr. 18.325.000, kusjuures viimases summas esineb niisuguseid tulusid, mis käesoleval eelarveaastal täielikult puuduvad (peamiselt tulud teravilja müügist, mis nüüd laekuvad teraviljaturu operatsioonifondi) kr. 1.525.000, nii et käesoleval eelarveaastal esinevate tululiikide tulu oli viimasel veerandaastal 16,8 milj. kr. Käesoleva eelarveaasta viimasel veerandil võib arvestada enamlaekumise püsimisega, kuigi tõenäoliselt väiksemal määral kui aasta kolmandal veerandil (6,7%); arvestades siin enamlaekumist 5%, oleks 1934/35. a. viimase veerandi tulud ca. kr. 17 650 000 ja kogu eelarveaasta tulud selle järele kr. 70.950.000 ehk ümmarguselt 71 milj. kr. 1934/35. a. algeelarves oli nähtud ette tulusid, ilma kaitselaevastiku uuendamise läbilõike summata, ümmarguselt 64 milj. kr., nii et tulusid laekub 7 milj. kr. enam algeelarvest. Kogu see enamlaekunud summa läheb käesoleva eelarveaasta lisaeelarve kulude katteks, mis tõusevad üle 7 miljoni kr.

Pikalaenu Panga 1935. a. eelarve.

National Mortgage Bank of Estonia. Budget for 1935.

Pikalaenu Pank on koostanud oma 1935. a. tulude-kulude eelarve tasakaalus 1.251.440 krooniga, milles loodetava puhaskasuna on arvestatud kr. 326.530.

Möödunud aastal oli tulude-kulude tasakaalu summa kr. 1.714.815 ja loodetav puhaskasu kr. 401.140.

Tulude ja kulude ning puhaskasu vähenemine on tingitud peamiselt sellest, et A/S. Krediid Panka paigutatud riiklikud summad, mis seni arvestati Pikalaenu Panga operatsioonides, on kantud üle Riigikassa arvele. Väikene vähenemine ilmneb ka soodustatud laenu arvel. Harilikud pangaooperatsioonid

näitavad suurenemist. Laenude intressi ülemäärana on eelarves arvestatud 7%.

Eelarve kohta võib üldiselt märkida, et see on koostatud tagasihoidlikult ja täitub tõenäoliselt suuremas ulatuses, samuti nagu möödunud aasta eelarve, milles oli nähtud ette puhaskasuna kr. 401.140, kuid tegelikult tõuseb see üle kr. 500.000. Vaatamata sellele, et tulude-kulude eelarve on märksa väiksem eelmise aasta omast, vähenevad riigi-

kassa tulud (intressid panga võlakirjadelt ja „A“ liigi laenude tulud) võrdlemisi vähesel määral, ümmarguselt 50 tuh. kr. 1935. a. on Pikalaenu Pangal kavas mõningaid üldise tähtsusega operatsioonide finantseerimisi. Panga reservid on küllaldased ja tegevuse alused stabiilsed.

Kõnesolev eelarve on Majandusministeeriumis läbivaatamisel ja esitatakse lähemal päeval Vabariigi Valitsusele kinnitamiseks.

Riigi Põlevkivitööstuse 1935. a. eelarve. — *State Oil Shale Industry. Budget for 1935.*

Riigi Põlevkivitööstus on koostanud oma 1935. a. tulude-kulude eelarve tasakaalus 2.276.975 krooniga, milles loodetava puhaskasuna arvestatud kr. 111.997. Möödunud aasta eelarves oli tasakaalu summa kr. 2.302.960 ja loodetav puhaskasu kr. 119.835, seega vähe suurem uuest eelarve kavast. Kogu tuludest annavad peamise osa põlevkivi müük — kr. 884.550 ja õlitööstuse ning välisensini müügi tulud — kr. 1.256.975.

Suuremateks kuludeks on: kulud põlevkivitööstuse alal kr. 839.665 ja tulud õli-

tööstuse alal kr. 1.051.483. Vastavalt põlevkivi tarvidusele on 1935. a. eelarves arvestatud 245.000 tonni põlevkivitoodanguga.

Õlitööstuse tegevus kujuneb laiemaks möödunud aasta omast.

Erakorraliste kulude eelarves esineb tähtsama algatusena asfalt-betoon teede ehituse masinate muretsemine. Eelarve kohta võib üldiselt märkida, et see on koostatud tagasihoidlikult ja seepärast selle täitmine peaks olema kõigiti kindel.

Riigi Turbatööstuse 1935. a. tulude-kulude eelarve

State Peat Industry. Budget for 1935.

on koostatud tasakaalus kr. 803.100, milles loodetava puhaskasuna arvestatud kr. 60.000. Eelmisel aastal oli eelarve väiksem, nimelt kr. 765 068 ja loodetava puhaskasuna arvestatud ka kr. 60.000. Eelarve kohaselt valmistab Ellamaa tööstus 70.000 ruummeetrit ja Aruküla tööstus 18.000 ruummeetrit küteturvast, kuna Ellamaa elektrijaam produtseerib eelarve kohaselt 6.660.000 kw.t. elektri energit. Kr. 803 100 tulusummast annab elektrivoolu müük kr. 465.618, kütte-

turba müük kr. 110.433 ja alusturba müük kr. 42.700.

Kuludes esinevad suuremate summadena Ellamaa elektrijaama kulud kr. 218.700, küteturba valmistamine kr. 168.450 ja varade amortisatsioon kr. 165.050.

Kavas on Lavassaares ärapõlenud jõujaama asemele uue ehitamine, mis läheks maksuma kr. 47.000.

Eelarve on Majandusministeeriumis läbivaatamisel.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal jätkus meie võihinna kõvenemine Põhja-Ingliise turul — Manchesteris. Londonis aga võis märkida võihindade liikumises nõrgenevat tendentsi. Eesti võihinna noteeringuks märgiti Manchesteris 95—97 š cwt eelmise nädala 94—96 š vastu. Taani võihind Londonis langes 120 š-lt 116 š-le cwt. Vastavalt sellele noteeriti ka Taani võihind Kopenhaagenis 10 Tkr. võrra madalam, s. o. 200 Tkr. 100 kg.

Vaatamata sellele, et ka Saksast saadav hind püsis endisel tasemel, langes meie eksportvõi hinnanoteering 138 snt-le eelmise nädala 140 snt vastu. Noteeringu languse põhjustas seega väljaveetud võikoguste osatähtsuse kujunemine üksikute turude järgi.

Võihindade liikumine Inglises näitas detsembris langust võrreldes novembri hindadega, kuid siiski väiksemal määral kui 1933. aastal. Tuleb aga märkida ka seda, et möödunud aastal esimest korda aprillist alates detsembrini tõusis võihind üldiselt kõrgemale tasemele, kui eelmisel aastal samaaegselt kuudel. Nii kujunesid tähtsamate maade võihinnad Londonis möödunud aasta kahel viimasel kuul järgmisteks:

	Novembris			Detsembris		
	1933	1934	±% ¹⁾	1933	1934	±% ¹⁾
	(š. per cwt)			(š. per cwt)		
Uus-Meremaa . . .	86/3	74/9	-13	69/9	72/3	+ 4
Austraalia . . .	84/3	73/9	-12	69/9	71/-	+ 2
Taani	118/6	120/6	+ 2	110/3	123/6	+12

Võitagarad külmutusmajades Inglises viimastel kuudel näitavad järjest vähenemist, kuid ületavad siiski eelmiste aastate tagavarad. Nii oli külmutusmajades võid möödunud kuu lõpul 612.572 kasti, 1933. a. sama aja 406.452 ja 1932. a. sama aja 586.561 kasti vastu. Seega ületab möödunud kuu teise poole tagavarade seis 1933. a. sama aja tagavarade seisu 50% ja 1932. a. 4% võrra.

Võitootmine ookeanitagustes maades näitab hooajalist tõusu, kuid suhteliselt siiski väiksemal määral kui möödunud aastal. Ka väljaveos võime märkida väikest tagasiminekut. Euroopa tähtsamast karjamajandus-

¹⁾ muutus %-des, võrreldes eelmise aastaga.

likust maast — Taanist on või väljavedu vähenenud detsembris ja nimelt 11% võrra, kuna aasta üldväljavedu on eelmise aasta väljaveo tasemel. Hollandist aga või väljavedu näitas suurenemist. Nii eksportiti möödunud aasta 11 kuu jooksul 676.555 cwt eelmise aasta 530 236 cwt vastu. Seega näitas Hollandi võieksport tõusu 28%.

Möödunud nädalal maksus või siseturul snt kg: Tallinnas — meiereivõi I s. 155 snt, taluvõi 135—140 snt, Tartus — meiereivõi I s. 145—150 snt ja taluvõi 113—130 snt, Narvas — meiereivõi I s. 150—160 snt, taluvõi 140—145 snt, Pärnus — meiereivõi 155 snt (kauplustes), Valgas — meiereivõi I s. 150—160 snt, II s. 140—145 snt, taluvõi 125—140 snt, Rakveres — meiereivõi I s. 150—160 snt, taluvõi 135—140 snt ja Haapsalus — meiereivõi I s. 150—160 snt (kauplustes) ja taluvõi 113—125 snt kg.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 1 006 tünni, Inglisse 1 075 tünni, Belgiasse 146 tünni, Palestiinasse 81,5 tünni ja Soome 1 tünni.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE VÄLJAVEDU EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS.

	Nädalas	1/1—6/1	1935 a.	1934 a.	1933. a.
	7/1—13/1		(1 kuni 13. l.)	(1 kuni 14. l.)	(1 kuni 15. l.)
VÕI (tonni)					
Butter (tons)	106	35,9	141,9	166	123,5
Sellest:					
Saksa	54,1	—	54,1	101	53,0
Inglisse	51,9	31,8	53,7	64	25,2
Belgiasse	—	—	—	—	14,2
Soome	—	—	—	2	—
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	—	—	—	—	—
Sellest:					
Inglisse	—	—	—	—	—
Saksa	—	—	—	—	—
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	15,8	32,0	47,8	37,0	—
LINA (tonni)					
Flax (tons)	43,4	141,5	184,9	180	53,1
Sellest:					
Inglisse	43,4	141,5	184,9	99,6	30,9
Belgiasse	—	—	—	—	—
Soome	—	—	—	—	—
Saksa	—	—	—	—	—
Prantsusse	—	—	—	30,4	—

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul püsivad hinnad eelmise nädala tasemel. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering on endiselt 77 š tsentner. Vaatamata hindade püsimisele Inglises tuli alandada peekonsigade noteeringut 5 snt võrra kg-lt. Seda põhjustas suurenenud peekonsigade kokkuvedu eksporttapamajadesse, kuna eelmisel poolikul nädalal oli kokkuvedu väga väike (1249 siga). Möödunud nädala jooksul tapeti eksporttapamajades 2325 siga, neist peekonkaalulisi 2220 siga.

Üle poole kokkutoodud sigadest tuli rea-

liseerida siseturul, mille tõttu hinnalangus oli möödapääsematu.

Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Peekonsigade tapakaal:	I sort	II sort	III sort	IV sort	Siseturu hinnad
60 — 72 kg	55	50	44		
55 — 59,5 "	} 50	46	40		
72,5 — 75 "					
75,5 — 80 "				46	42

Nädala toodangu langemisel normaalsele tasemele võib loota jälle väikest hindade kõvenemist.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tallinna lihaturul märgiti möödunud nädalal veiseliha hindades veel väikest kõvenemist. Nii makseti rammusatest veistest kuni 33 snt, keskmistest kuni 26 snt ja lahjadest kuni 22 snt eluskaalu kg. Lihast vastavalt: nuumatud veiste lihast 42—52 snt, keskmistest 35—43 ja lahjadest 30—35 snt kg.

Nõuetavam kaup on nuumlehmad, suured pullid ja mullikad. Mullikate ja suurte pullide liha eksporditakse, seepärast on nende järele elav nõudmine ja head hinnad.

Käesoleva nädala alul suurenes veiste pakkumine, seetõttu võivad hinnad Tallinnas veidi nõrgeneda. Nõrgenemine on ajutine ja maal maksetavaid hindu see ei tohiks mõjutada.

Vasikate pakkumine suureneb järjest, ühtlasi lõdveneivad hinnad. Nuumvasikaist makseti 50—55 snt, keskmistest 42—48 snt ja lahjadest 35—45 snt kg. Eluskaalust makseti kuni 40 snt kg. Vasikaliha hinnad võivad veel nõrgeneda.

Lambaid turustatakse vähe. Siseturul hinnad võrdlemisi head. Nuumlammas- test makseti 48—53 snt, keskmistest 45—48 snt ja lahjadest kuni 45 snt kg. Eluskaalust makseti 24—29 snt kg. Eksportlammaste lihast (ühes pudemetega) makseti 75—80 snt ja eluskaalust kuni 33 snt kg. Käesoleval nädalal hinnad arvatavasti püsivad.

Sealiha pakkumine keskmine. Rohkesti müügil eksporttapamajadest peekonsigu. Sealihast makseti 40—46 snt kg. Erilist hin-

navahet noorte ja pekisigade hinnas ei ole. Peekonsigu müüdi 38—45 snt piires. Hinnad on arvatavasti lõdvdad ka käesoleval nädalal. Tõusuks väljavaateid ei ole.

Tartu lihaturul oli kõigi lihasortide pakkumine rohke. Lihahinnad nõrgenesid. Sealiha maksus 37—42 snt, veiseliha 25—35 snt, vasikaliha 22—32 snt ja lambaliha 25—32 snt kg.

Pärnu turul maksus sealiha 40—43 snt, veiseliha 23—45 snt, vasikaliha 35—50 snt ja lambaliha 35—45 snt kg.

Rakveres maksus sealiha 40—46 snt, veiseliha 32—45 snt, vasikaliha 32—45 ja lambaliha 38—40 snt kg.

Narvas maksus sealiha 45—52 snt, veiseliha 35—42 snt, vasikaliha 35—40 snt ja lambaliha 35—45 snt kg. Hinnas nõrgenesid sealiha ja lambaliha.

Haapsalu turul maksus sealiha 42—45 snt, veiseliha 30—36 snt, vasika- ja lambaliha 35—40 snt kg.

Valgas makseti veiselihast 30—40 snt, vasikalihast 25—30 snt, lambalihast 27—33 snt ja sealihast 35—40 snt kg.

Võib märkida, et külmade ilmade tõttu oli lihakauplemine turgudel üldiselt väheldane, nõudmine aga liha järele elav. Ilmade soojenemisega, mil liha turuletoomine soodsam, võib pakkumine ületada nõudmise ja seetõttu võivad lihahinnad ajutiselt nõrgeneda.

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunaturu seisukord maailmas külmade ilmade tõttu näitas elavnemist. Hindade nõrgenemine, mis eelmise nädala viimastel päevadel veel avaldus, jäi möödunud nädalal seisma, misjuures ka hindade tõusuks võimalusi ei puudu.

Saksas oli nõudmine värskete kanamunade järele suurem kui pakkumine. Kuna külmade ilmade tõttu värskete munade juurevedu turule on takistatud, näitab konservitud munade tarvitamine suurenemist. Arvatakse, et praeguste ilmade püsides kanamunade hinnad Saksas peaksid paranema.

Ka Inglises on kanamunaturu seisukord muutunud kindlamaks, kuid seejuures ei saa märkida hindade kõvenemist. Ookeanitaguste maade, eriti Austraalia kanamunade tagavarad on Inglises suured, mis mõjutavad turu seisukorra kujunemist.

Kuigi ilmastikuolude kujunemisest oleb ka kaunis suurel määral kanamunaturu seisukorra areng, avaldub Inglises korrapäraselt detsembrist aprillini kanamunade hindade liikumises langev tendents. See tõttu võib kanamunade hindade kujunemises loodetavasti märkida Inglises enne aprillimaid ainult väikesi võnkeid tõusu suunas, kuna üldine liikumise suund on ikkagi langev.

Siseturul maksusid kanamunad snt paar Tallinna 12—16 snt, Tartus 13—16 snt, Narvas 15—16 snt, Valgas 11—14 snt, Rakveres 12 snt ja Haapsalus 12—15 snt. Eelmise nädala hindadega võrreldes märkame peaaegu kõikjal kõvenemist. Külmade ilmade püsimine pidurdab nii tootmist kui turustamisvõimalusi, mille tõttu siseturul kanamunade hinnad võivad püsida praegusel tasemel kuni tootmise hooaja alguseni.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Seisukord maailma nisuturul näitab kõvenemist. Liverpoolis noteeriti 7—13. jaanuaril keskmiseks nisuhinnaks 10,25 kr. kv, mis on eelmisest nädalast kõrgem 36 punkti võrra. Chicago noteering näitas tõusu 11 punkti ja Winnipegis 9 punkti võrra. Seevastu rukki noteeringud näitasid Ameerika kui ka Euroopa börsidel mõnepunktilist langust, kuna maisihind Chicagos tõusis 24 punkti võrra, s. o. eelmise nädala 12,90 kr-lt 13,14 kr-le kvintaal.

Maisihindades arvatakse ka edaspidi tõusutendentsi. Statistilised andmed on praegu Argentiinas maisihoidjate kasuks, sest nõudmine püsib endisel tasemel, kuna eksporditavad kogused näitavad sellevastu langust. Seni määrasid maisihinna maailmaturul Argentiina, Doonau ja Lõuna-Aafrika riigid, kuid nüüd, mil külmade saabumisel Doonau riikides navigatsiooniaeg lõppemisel, kujuneb nende riikide ekspordist minimaalseks ja, mil Lõuna-Aafrika riigid maisitagavarade liig väikeseks jäämise puhul on otsustanud loobuda maisi ekspordist kuni uue lõikuse selgumiseni, on maailmaturu maisiga varusta-

mine ja hindade edaspidine kujunemine üksi Argentiina määrata. P.-Am. Ühendriigid, kes möödunud aasta väga madala söödate ravilja saagi tõttu puuduva osa tarvisminevast söödaviljast on sunnitud importima, ei ole siiani veel teinud nimetamisväärseid maisi oste. Et ostud Ühendriikidesse toimuval kevadel, mil eelnimetatud maisitootjate maade eksport on miinimumis, siis jääb ainukeseks Ühendriikide turu maisiga varustajaks Argentiina ja selle tõttu loodetakse ka maisihindade püsimist praegusel tasemel, mis on küllalt rahuldav, pidades silmas tootmiskulu.

Väikemüügihinnad meie üksikul turgudel olid möödunud nädalal kroonides 10 kg eest:

Tallinna turg: kaer 0,75 kr., rukki-jahu 1,25 kr., nisujahu (sepikujahu) 1,80 kr.

Tartu turg: rukis 1,00 kr., nisu 1,30 kr., oder 0,85 kr., kaer 0,66 kr., rukki-jahu 1,10 kr., odrajahu inimtoiduks 1,80 kr. ja loomasöödaks 0,88 kr. (kauplustes).

Pärnu turg: rukis 1,00 kr., nisu 1,10 kr., oder 1,00 kr., kaer 0,80 kr., rukki-jahu 1,10 kr., sepikujahu 1,50 kr., odrajahu inimtoiduks 1,50 kr. ja loomasöödaks 1,10 kr.

Valga turg: rukis 1,00 kr., nisu 1,30 kr., oder 0,90 kr., kaer 0,65 kr., rukkijahu 1,10 kr., odrajahu inimtoiduks 1,70 kr. ja loomasöödaks 0,90 kr.

Narva turg: rukis 1,20 kr., nisu 1.40—1,60 kr., oder 1,00 kr., kaer 0,80 kr., rukkijahu 1,20—1,30 kr., sepikujahu 1,80—2,00 kr., odrajahu inimtoiduks 1,80—2,00 kr. ja loomasöödaks 1,00—1,20 kr.

LINATURG — FLAX MARKET.

Kuna venelased jätkavad oma müügitaktikat, müües võimalikult suurele arvule äridele ja ainult väikeste kogustena ja kuna neil on õnnestunud vana aasta viimastes müügitehingutes oma linade hindu veelgi tõsta, siis tõusid linahinnad Lääne-Euroopa linakaubanduse keskustes ka veel uue aasta jaanuari esimesel ja teisel nädalal. Tendentsi märgitakse väga kindlana, hoolimata praeguse kõrge hinnataseme närveerivast mõjust ostjatele ja samuti müüjatele.

Dundee linabörsil märgiti Ida-Euroopa linade jooksvaid hindu cif Ida-Inglise sadamad 1 inglise tonni eest naelsterlingites järgmiselt:

	9. I 35	31. XII 34	3. I 34
Petseri-Võru R	83	81	47/10
Läti Liivi R	84	82	47/—
Vene kasteleo			
IV grupi I s.	89	87	47/—

Linahindade noteerimiskomisjon Tallinnas 11. I 1935 noteeris lina kokkuostuhinnad sentides riiklikke standardsortide alusel franko kokkuostja ladu järgmiselt:

		Petseri- ja Võrumaal	Mujal Eestis
ristna	R	129	127
hoffsdreiband	HD	120	118
dreiband	D	111	109
ordinaardreiband	OD	100	98
low-ordinaardreiband	LOD	89	87
takuprakk	H	77	75

Tendents: kindel.

Võrreldes eelmise nädala noteeringuga on ülaltoodud noteering iga standardsordi 1 kg kohta kõrgem: Petseri- ja Võrumaal 1 sendi võrra ja mujal Eestis 3 sendi võrra.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

SAKSA UUS KREDIITSEADUS. GERMANY'S NEW CREDIT LAW.

O. Enkelberg.

Saksa suurtööstuse ülesehitamisel panga krediit, s. o. lühiajaline krediit mängis tähtsat osa. Üldtunnustatud on aga põhimõte, et suurtööstuslikke, põllumajanduslikke ning avalikke ettevõtteid tuleb finantseerida pikaajaliste, mitte aga lühiajaliste krediitidega. Tööstuse finantseerimine lühiajaliste krediitidega Saksa pankade seisukohalt näis olevat teatud määral soovitatav, kuna see võimaldas pankadele kontrolli finantseeritavate tööstuste üle. Viimane asjaolu oli aga eriti tarvilik, sest Saksa pankade seisukorda enne sõda iseloomustas lühiajaliste kohustuste — depositide — ebamääraselt kõrge suhe akti-

vatele. Vastukaaluks kriisiga kooskäivale hoiusummade massilistele väljavõtmistele pangad olid sunnitud muutma aktivat likviidsemaks. Seda tehti tööstuse finantseerimisega lühiajaliste krediitidega. Lühiajaliste krediitide (s. o. rahaturu fondide) ümbermuutmine pikaajalisteks krediitideks (s. o. kapitalituru fondideks) ei tekitanud pankadele enne sõda raskusi. 1927. a., eriti aga 1929. a. hindade, läbikäikude ja aktsiahindade liikumine oli suumatud allapoole, mis asjaolu tegi suuri raskusi senise süsteemi jätkamisele finantseerides tööstust lühiajaliste pangakrediitidega. Saksa krediitsis-

teemi tähtsamad puudused olid: puudusid seaduslikud korraldused, mille varal oleks võidud tagajärjekalt reguleerida panga krediidi mahtu. Puudusid investeerimisi korraldavad määrused, missugused oleksid fikseerinud piiri krediidiandmisele. Puudusid seaduslikud korraldused aktsiakapitali ja deposiitide ning likviidsete ja vähem likviidsete aktivite vahel. Ka polnud pangad seadusega sunnitud hoidma kindlaksmääratud reserve. Riigipank polnud õigustatud tagajärjekalt mõjutama kapitaliturgu väärtpaperite ostu ja müügi kaudu. Sel tagajärjel ei olnud võimalik vaadata kindlaprotsendilistele obligatsioonidele kui likviidsetele aktivatele. Pankade portfelliges leidus peamiselt lühiajalisi veksleid, palju vähem aga pikaajalisi obligatsioone. Ka laenu-hoiukassade pikaajaliste obligatsioonide portfelliges polnud suured võrreldes pankadesse deposiitidena paigutatud summadega.

Krediitsüsteemi puudused andsid ennast tunda eriti teravalt siis, kui ühiskondlikud asutised asusid tööpuuduse vähendamiseks viima läbi suurejoonelisi töömuretsemise programme pikaajaliste krediitide abil. Sai hädatarvilikuks obligatsioonituru elustamine. 4. XII 1934 hakkas kehtima uus krediitseadus, millega püüti saavutada seda sihti.

Seadus asetab pangad ühise järelevalve alla, milline määrab kindlaks pankade asjaajamise juhtnöörid. Seadus fikseerib ka määra, milleni järelevalveasutis on õigustatud mõjutama pankade krediidiandmis- ja investeerimispoliitikat. Ka määratakse kindlaks suhe pankade kohustuste ko-

gusumma ja aktsiakapitali vahel. Suurte krediitide andmine on tehtud raskeks. Suure tähtsusega on korraldused, mis takistavad krediitide juhtimist ebasoovitavatesse ettevõtetesse.

Järelevalveasutisele antakse seadusega õigus määrata kindlaks pankade likviidsuse tõstmiseks kindel suhe — kohustuste üldsumma ja sularaha reserve vahel. Võrdselt U. S. A.-le sularaha reservideks loetakse vaid paber- ja metallraha ning deposiidid Riigipangas ja Postitšeki-büroos (Postscheckämtern). Seadus kirjutab ette 10% reservi hoidmise.

Selline nõue puudus senini era- kui ka riigipankadel. Sularaha suhte fikseerimisega lühi- ja pikemaajaliste deposiitidega Reichsbank sai mõjuva abinõu pankade krediitpoliitika mõjutamiseks, kuna nüüd pangad on sunnitud sagedamini kui varemalt tarvitama Reichspanga krediiti. Seega omab Reichspanga diskontomäärade muutmine suure mõju.

Ka hoiupankade ja krediit-kooperatiivide suhtes on kehtivad sularaha reserve korraldused.

Järelevalveasutisel on õigus määrata kindlaks vahetõttu pankade kohustuste (arvatud välja hoiusummad) ja kaubavekslite ning väärtpaperite kogusumma vahel. See vahetõttu ei tohi aga ületada 30%. Korralduse sihiks on likviidsete aktivite suhteline tõstmine ning obligatsioonituru kindlustamine, kuna pangad veksiiportfelli kokkukuivades on sunnitud ostma väärtpabereid üles.

AUTOMAAT KANGASTELJED.

AUTOMATIC LOOMS.

Esimene mehaaniline ketrus- ja kudumismasin leiutati umbes 150 a. tagasi Inglises. Koos aurumasinaga kutsusid need leiutised esile tööstuse revolutsiooni ja panid aluse tööstuskapitalistlikule majandusvormile.

Möödunud aastal Lancašire üllatas uuesti maailma, seekord automaat kangastelgede leiutamisega. Nagu esialgsed andmed lubavad oletada, võib see leiutis tuua tekstiiltöös-

tusse suure murrangu. Esijoonel aitab see muidugi leiutajale maale kindlustada esikoha tekstiiltööstus-maade hulgas ja tagada leiutajale kapitali parimat rentabiliteeti.

Arvatakse küll, et ka jaapanlased olevat leiutanud automaat kangasteljed. Selleks arvamiseks annavad põhjust nende väga odavad tekstiiltoodete hinnad välisriikidele. Kuigi seda arvamist pole jaapanlased ei tõendanud

ega eitanud. Esimese leiutaja küsimus peab seega jääma lahtiseks. Euroopa tekstiil-tööstuses aga British Northrop Loom Company Ltd. leiutis on suure tähtsusega. Meil pole võimalik käsitada automaattelgede tehnilist külge, kuna seda hoitakse saladuses, võime aga tuua mõningaid andmeid leiutise tulemusist.

Parem masin tänapäeval, et olla ökonoomne, peab esmalt säästma inimtööjõudu. Automaatkudumisel on töötasud vähenenud vähem kui $\frac{1}{4}$ peale senisest. Automaattelgedel juures moodne kangur valitseb 30—40 HP., harilik kangur ainult 2—3 HP. Need andmed näitavad küllalt kujukalt tööjõu säästmist. Kuid moodne masin seab ka töötajaskonnale kõrgemad nõudmised. Töölised peavad olema kvalifitseeritumad täpsama töö tarvis, mis on rohkem järelevalve kui tegelik töö, nõudes enam pea, vähem käte kasutamist. Kuid just inimtööjõu säästmine tekitab kõige ägedamaid vastuseismisi uueduste teostamisel. See vana kisa kordub ka nüüd Lancašire's, unustades, et see on halastamatu algus millegi „parema“ poole, mille evolutsioon on sundinud peale.

Automaatse kudumise tähtsamateks paremusteks peetakse: a) parem riide valmistamine, b) paremate töötingimuste loomine töötajale, c) paremad töötasud, d) ettevõtte tootmiskulude vähenemine.

Et automaatteljed kujuvad paremat riidet, seda on tunnistanud kõikide poolt, kes on jälginud või kontrollinud automaattelgede tööd. See on suurelt osalt automaatse katkestamata liikumise teene, mis annab üldiselt ühtlase lõngade arvu tollis. On juhtumeid, kus firma on saanud automaattelgedelt parema klassi tooteid, kuna harilikud teljed oleksid andnud klassi halvemat.

Järgmine oluline joon automaatkudumisel on töötajate töötingimuste parandamine. Automaatne masin nõuab ühtlasi teatud tingimusi: valgust ja õhku külluses, head ventilatsiooni, parajat niiskust ja küllaldast ruumi telgede ümber, mida võidakse lubada igas moodsas ehitises. Peale selle nõuab

masin kudumisel paremaid poome, kohaselt ettevalmistatud lõimi, ühtlast koe pakkimist ja ühtlast lõnga, selle all ei tule mõista mitte kallimat lõnga. Tubliid automaatteljed tänapäeval kujuvad pehmemat lõnga paremini kui harilikud teljed, hoolitseda tuleb ainult, et lõng oleks ühtlane. Energiana on kasutatav elektrivool, kõige parem oma individuaalne elektrimootor ja sidur, millega kõik automaatteljed on varustatud, et saada kiiret ja kerget starti ja seisu. Startimisel võib täiesti lüüda välja automaatkoosoritamisliikumise.

Töötajatele töötasu maksmisel on vajalikud muutused maksmise süsteemis, nimelt maksmine koelõngade arvu pealt tüki asemel. Seda maksmisüsteemi on kasutatud Northrop Company poolt juba üle 30 aasta. Koelõngade arv minutis on ühtlasi ka masina võimsuse näitaja, automaattelgedel on see 85% või enam kõrgem harilikude telgede omast. Harilikudel telgedel lihtsa 36 tolli laiuse riide eest kangrutele maksmisel on võetud aluseks mitte vähem kui 20.5 pence'i 100 000 koelõnga eest 4 teljega kudujale ja 18.2 pence'i 6 teljega kudujale. Automaattelgedel suhteliselt sama riide kudumise töötasu oleks ainult 4 pence'i või 6 pence'i, ka kõikide teiste töötajate tasud käitises arvatud ühes. See annaks tegeliku töötasu säästmist ühe šillingi igalt 100 000 koelõngalt, või umbes 4 š. 6 pence'i teljelt nädalas või £ 11 000 aastas 1000 teljega ettevõttes. Ja seda siis, kui kangru töötasu pole väiksem kui 62 š. nädalas. Arvud laiemate — või check-teljede jaoks on palju suuremad.

Viimased andmed kõnelevad selget keelt ja näitavad kuivõrd murrangulise tähtsusega sündmus on automaattelgede leiutamine tekstiiltööstuses. Automaatteljed võivad kujuneda tugevaks relvaks Inglise tekstiiltööstusele, eriti eksportturgudel võistlemisel ja nende võitmisel. Vana süsteemi kasutajad maad võivad seista tõsiste tulevikuraskuste ees, kui Inglise tekstiiltööstus ainuüksi jätkab selle leiutise ekspluateerimist.

Läti võimüügi uus korraldus. — *New Regulations of Butter Sales in Latvia.*

Võikaubandus Lätis tsentraliseeritakse ja usaldatakse ühe osaihisuse kätte, kellel võimüügi alal nii välismaile kui ka sisemaal ainuõigus. Osaihisuse tegevuspiirkonda kuulub ka kaubandus teiste piimasaadustega.

Võikaubandus jääb äsja asutatud osaihisuse ainuõiguseks seni, kuni on jõus seadus riikliku juuremaksu kohta võile.

Osaihisuse kapitaliks on 100.000 latti, milline jaotatud proportsionaalselt end. aja väljaveo suuruse järele Läti eksportijate vahel. Osakapitalist kuulub umbes $\frac{2}{3}$ Piencentrale'le.

Osaihisuse juhatus koosneb 4 liikmest. Juhatuse esimehe määrab põllutöominister ning juhatuse esimehel on veto õigus. Uue võikaubanduse juhatuse esimeheks on määratud hra Freimanis — Läti välisministeeriumi idaosakonna juhataja (end. Läti saatkonna sekretär Tallinnas). Juhatuse abiesimeheks on Erglis (Piencentrale juhatuse esimees), liikmeteks Liepinsh (Piencentrale juhatuse liige) ja Osols (fa Pollock'i direktor).

Asjaajaja direktor ja ta abi nimetatakse põllutöoministri poolt. Asjaajajaks direktoriks on ajutiselt (kuue kuu peale) määratud hra Bricis, Läti põllumajanduse-attašee Berliinis; tema abiks hra Kanbergs — end. Piencentrale sekretär ja eksportosakonna juhataja. Arvatakse, et Kanbergs saab edaspidi Läti võikaubanduse osaihisuse asjaajajaks direktoriks. Müügistseemi kohta Inglise turul olevat kaalumisel kaks võimalust:

a) Müügibüroo asutamine. Müügibürood kujutatakse ette nii, et ühte Inglise firmat volitatakse Läti või ainesindajaks Inglises. Selle firma juure määratakse Läti võikaubanduse osaihisuse poolt oma esindaja.

b) Oma firma asutamine, kelle ülesandeks oleks Läti või ja teiste karjasaaduste turustamine Inglises.

Mõlemate kombinatsioonide juures kavatakse praegust müügiõrku Inglise turul hoida alal.

Tselluloosi valmistamise katsed kanepikõrtest, õlgedest ja maisist Itaalias — *Attempts to Manufacture Cellulose from Hempstems, Straw and Maize in Italy.*

Itaalias seni tselluloosi ei valmistatud, küll aga tuuakse seda välismaalt järjest suuremates kogustes.

Tselluloosi sissevedu Itaaliasse (tn.)	
1931	1932
172 261	180 500
218 788	164 479
1933	1934
9 kuud	9 kuud
172 261	180 500
218 788	164 479
1933	1934
9 kuud	9 kuud
172 261	180 500
218 788	164 479
1933	1934
9 kuud	9 kuud
172 261	180 500
218 788	164 479

Välismaadest sisseveo vähendamiseks on võetud kaalumisele tselluloosi valmistamine sisseveetavast puumaterjalist. Puumaterjali sissevedu peetakse nimelt ajutiseks, kuna juba paarikümne aasta pärast arvatakse saada puumaterjali oma metsadest, mille istutamiseks ja kasvatamiseks on tehtud väga palju

tööd. Tselluloosi valmistamiseks loodetakse kasutada peale okaspuude ka Itaalias levinud pappi, eukalüpti ning teisi puid.

Katsetamisele on aga võetud ka tselluloosi valmistamine kanepikõrtest, õlgedest ja maisist. Katsetel on suudetud saada tselluloosi normaalse protseduuriga kuni 45—49% kuivatatud kanepi kõrte kaalust. Itaalia meetodi järgi on tehtud katseid Itaalia eriteadlaste algatusel ka Rootsis tselluloosi valmistamiseks Itaalia kanepikõrtest. Katsed olla andnud häid tagajärgi. Kanepikõrtest tselluloosi tootmise kulud olla madalamad kui tselluloosi tootmisel puust.

Saksa uusi kaubanduslepinguid — *Germany's New Commercial Treaties.*

22. XII 1934 kirjutati alla Berliinis protokoll, millega pikendatakse 1935. a. lõpuni Saksa-Sooma kaubandusleping, mis oli kehtiv kuni 31. XII 1934.

Detsembris peeti ka läbirääkimisi kaubanduskokkuleppe sõlmimiseks Saksa-Taani vahel senise kokkuleppe asemel, milline kaotas jõu 31. XII 1934. Kuna läbirää-

kimistega ei jõutud lõpule uue aasta alguseks, siis pikendati esialgselt senise kokkuleppe kehtivust kuni 31. I 1935.

22. XII 1934 kirjutati alla Berliinis Saksa-Hollandi kaubanduslik kokkuleppe 1935. aastaks. Uus kokkuleppe vastavat üldjoontes kokkuleppele, mis oli jõus 1934. a.

EESTI PANGA BILANSS.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Statement of Accounts,

AKTIVA

31. detsembril 1934 a.

PASSIVA

1. Kättevara: = <i>Reserve</i> kuld: rahas ja kangides . . . 27.672.849,55 välisraha 4.388.828,11	1. Põhikapital = <i>Capital</i> . . . . . 5.000.000,—
2. Vahetusraha = <i>Subsidiary Coin.</i> 1.485.585,56	2. Tagavarakapital = <i>Reserve Fund</i> 388.031,97
3. Sisevekslid: = <i>Home Bills:</i> Sellest: kaubavekslid . . . 5.752.294,42 põllumajandusl. . . 818.942,19 metsatööstusl. . . 10.518,65 6.581.755,26	3. Jooksvad kohustused = <i>Current liabilities:</i> a) pangatähed liikvel . . . . . 36.076.537,— b) jooksvad arved . . . . . 20.108.687,89 Sellest: valitsuse . . . . . 7.748.314,05 pankade . . . . . 9.602.991,26 teised 2.757.382,58
4. Laenud: = <i>Loans and Advances</i> . . . . . 12.162.335,09 Sellest: Valitsusele . . . . . 3.300.000,— teistele 6.705.250,30	4. Muud passivad = <i>Other liabilities</i> 6.061.160,28
5. Kinnis- ja vallasvara = <i>Property and Equipment</i> 2.288.804,30	
6. Muud aktivad = <i>Other assets</i> 15.811.143,41	
<u>68.234.216,49</u>	<u>68.234.216,49</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: 56,46%

*) Selles summas Vab. Valits. poolt garanteeritud laene Kr. 2.976.947,80.

KAUBAMÄRKIDE JA ERIALADE JUHT

TRADE MARKS AND SPECIALTIES.

PÕLLUMAJANDUSE SAADUSTE
VÄLJAVEDU.EXPORTS OF AGRICULTURAL
PRODUCTS.A/S ROTERMANNI TEHASED
Rotermann Works, Ltd.
Jaama 1, Tallinn, Estonia.
Või väljavedu. Export of Butter.Põllumajanduse Keskiühisus
Agricultural Central
Association
„ESTONIA”
Jaani 6, Tallinn, Estonia.
Telegr.: Zentrestonia Tallinn.
Või väljavedu.
Export of Butter.J. PUHK & POJAD
Põhja pst. 21, Tallinn, Estonia.
Või väljavedu.
Export of Butter.

EESTI PIIMAÜHISUSTE LIIT

Estonian Dairies
Co-operative Association
Estonia pst. 27, Tallinn,
Estonia.
Telegr.: PUUEL, tel. 460-01.
Või väljavedu.
Export of Butter.

VÄLISFIRMADE ESINDUSTE JUHT

AGENCIES OF FOREIGN FIRMS

AUTOD, MOOTOR- JA JALGRATTAD JA NENDE OSAD.

GENERAL MOTORS INTERNAT. A/S,
Kopenhagen
Sõidu- ja veoautod: Chevrolet,
Buick, Cadillac, La Salle,
Vauxhall, Bedford.

HUMBER Co, Ltd., Coventry.

HILLMAN MOTOR CAR Co, Coventry.

COMMER CARS Ltd. of Lutton.

Esindus: J. Puhk & Pojad
Tallinn, Põhja pst. 21.

„OPEL“ autod.

Esindus: A/S Rotermanni Tehased
Tallinn, Jaama 1.

MOTORCARS, MOTOR CYCLES, BICYCLES AND ACCESSORIES.

FORD MOTOR Co,
Ltd., London.
Sõidu- ja veoautod.

TRAKTORID Fordson
THE UNIVERSAL TRACTOR

**CHAMPION SPARKING
PLUG Co, Ltd., London**
Mootori süüteküünlad.
Firma ainuesindus Eestis:
A/S A. Rosenwald & Co,
Tartu, Suurturg 8,
tel. 3-00.

KONTORI MASINAD JA TARBED.

ROYAL TYPEWRITER Co, Inc., New York
Kirjutusmasinad Royal.

AKTIEBOLAGET FACIT, Atvidaberg
Arvutusmasinad Facit.

ELLAMS DUPLICATOR Co, Ltd., London
Paljundusaparaadid Ellams.

REMINGTON RAND Inc., Buffalo
Lahutusmasinad Dalton.
Nähtav-kartoteegi seaded Kardex
ja Speedac.

KOLOK MANUFACT. Co, Ltd., London
Kirjutusmasina lindid ja söepaber
Kolak.

Esindus: V-d LOUN & SCHITIKOV
Tallinn, Niguliste 18, tel. 434-37.

OFFICE MACHINERY AND SUPPLIES

ACME CARD SYSTEM Co, Chicago, Ill. USA.
Kartoteegid.

TAYLORIX ORGANIS., G.m.b.H., Stuttgart
Raamatupidamise aparaadid.

WANDERER-WERKE A-G, Schönau/b.
Chemnitz
Kirjutusmasinad Continental.

FRANCOTYP G.m.b.H., Berlin
Frankeerimismasinad.

A. B. ORIGINAL-ODHNER, Göteborg
Arvutusmasinad
Original-Odhner.

HERMANN HURWITZ & Co, Berlin
Opalograph paljundus-
aparaadid.

Esindus: LIER & ROSSBAUM
Tallinn, Viru 7, tel. 433-34.

KUMMIKAUBAD.

RUBBER GOODS.

MILLER RUBBER Co,
Akron, Ohio.
Kummikindad, kotid ja
muud esemed arstidele
ja haiglatele.

Firma ainuesindus Eestis:
A/S A. ROSENWALD & Co,
Tartu, Suurturg 8, tel. 3-00.

**F
I
S
K**

FISK autokummide
ainuesindus Eestis
O/ü H. Lagus & Ko
Tallinn, Vene täni. 13,
tel. 437-18.

SUOMEN GUMMITEHDAS O/Y, NOKIA.

Kalossid, botikud, kummi-säärsaa-
pad, jalgrattakummid, masinarih-
mad, voolikud ja muud kummi-
artiklid.

Peaesindus Eestis: O. Tamberg
Tallinn, Lai 5, tel. 437-35.

SEIBERLING, Akron, Ohio
INDIA, Inchinnan, Scotland

Autokummid.

Esindus: Väliskaubanduse kontor

A. Selling & Ko
Tallinn, Vene 13, tel. 470-22.

A/s „Ühiselu“ trükk, Tallinn

**ESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU
AR**